

е, както се изтъкна, различието въ определянето на вноскитѣ. Сжщо така, различие се констатира между вноскитѣ изразени като проценти отъ надницитеѣ и заплатитѣ и отъ стойността на производството. Причината за това пѣкъ е нееднаквото съотношение между сумата на надницитеѣ и заплатитѣ и стойността на производството.

Вноскитѣ „злополука“, изразени като процентъ отъ надницитеѣ и заплатитѣ и отъ стойността на производството, вариратъ за различнитѣ индустриални групи твърде чувствително. Най-малката вноска-процентъ отъ надницитеѣ е за тютюновитѣ складове — 0·97%, а най-голъмата е за минитѣ — 4·88%; отношението между тия вноски е 1:5. При вноскитѣ-проценти отъ стойността на производството минимумътъ се пада на тютюновитѣ фабрики — 0·4%, а максимумътъ пакъ на минитѣ — 2·50%; тукъ отношението, обаче, е 1:6·25. Вноскитѣ-проценти отъ надницитеѣ и заплатитѣ за другитѣ осигуровки вариратъ нечувствително. Най-малката вноска е на минитѣ — 1·76%, а най-голъмата на тютюновитѣ фабрики — 2·83%; отношението имъ е 1:1·6. Сжщитѣ вноски, изразени като процентъ отъ стойността на производството, вариратъ чувствително — отъ 0·04% за мелниците до 0·90% за минитѣ; отношението тукъ е 1:22·5. Вижда се, че вноскитѣ по осигуровката „злополука“ и по другитѣ осигуровки иматъ различно значение за отдѣлнитѣ индустриални групи.

Вноскитѣ за всички обществени осигуровки, изразени като процентъ отъ сумата на надницитеѣ и заплатитѣ, вариратъ за отдѣлнитѣ индустриални групи отъ 3·50% за тютюновитѣ складове до 6·64% за минитѣ; отношението на тия граници е 1:1·9. Сжщитѣ вноски, изразени като процентъ отъ стойността на производството, вариратъ отъ 0·08% за мелниците до 3·40% за минитѣ; тукъ отношението е 1:42·5.

Отъ тази бѣгла характеристика виждаме, че вноскитѣ за общественитѣ осигуровки, взети относително, представляватъ различна тежестъ за отдѣлнитѣ индустриални групи и обременяватъ тѣхния разходенъ бюджетъ по различенъ начинъ. Тази констатация е не само за българскитѣ обществени осигуровки. Така е и въ почти всички страни; дори тамъ това различие е още по-голъмо, тѣй като тарифитѣ на вноскитѣ „злополука“ сж построени въ много по-широки рамки.

Срѣдната вноска за осигуровката „злополука“ е малко подъ срѣдната вноска за другитѣ три осигуровки. Общата срѣдна вноска за общественитѣ осигуровки за ан-

кетиранитѣ индустриални заведения е 4·29% отъ сумата на надницитеѣ и заплатитѣ и 0·49% отъ стойността на производството презъ 1936 г. Ние приемаме, че тежестъта на индустрията отъ общественитѣ осигуровки се движи около тѣзи проценти. Тогава какъ трѣбва да се окачестви тази тежестъ за индустрията? Вноскитѣ, които сж подъ 4¹/₂% отъ сумата на надницитеѣ и заплатитѣ и подъ 1¹/₂% отъ стойността на производството, голѣми ли сж, представляватъ ли прѣкомѣрна тежестъ за индустрията, посжжпватъ ли чувствително работната ѣ ржка и производството ѣ?

Безъ да подценяваме значението на тия вноски за индустрията, защото, както ще видимъ по-долу, съ тия на гледъ малки проценти се изтрѣгватъ значителни суми, може да се каже, общественитѣ осигуровки не представляватъ прѣкомѣрна тежестъ за индустрията, не посжжпватъ чувствително работната ржка и производството и затова не сж отъ характеръ да окажатъ зловредно влияние върху конкурентоспособността и рентабилността на българската индустрия. Това, впрочемъ, тѣй и трѣбва да бжде. Никои тежести — социални и фискални — не трѣбва да надминаватъ границата на поносимостъта за стопанскитѣ предприятия, защото тогава се парализира тласкащата сила на предприемчивостъта. И днесъ трѣбва да припомнимъ думитѣ на кайзеръ Вилхелмъ II, казани преди повече отъ половинъ вѣкъ по поводъ създаването на общественитѣ осигуровки въ Германия: „Азъ съмъ твърдо решенъ да подамъ ржката си за подобрене положението на работниците, но само до толкова, до колкото това нѣма да нанесе щета на индустрията и да ѣ направи неконкурентоспособна; защото прѣкомѣрнитѣ тежести могатъ да доведатъ западането на предприятията, а то ще лиши отъ хлѣба и работодателитѣ, и работниците“.

Българскитѣ индустриалци схващатъ, че тежеститѣ на общественитѣ осигуровки сж въ границитѣ на поносимостъта. Когато презъ 1935 год. се започна санирането на осигуровката „злополука“, която имаше тогава надъ 90 мил. лв. дефицити, увеличението на вноскитѣ се посрещна отъ индустриалцитѣ почти безропотно; увеличението извика реакция повече въ други работодателски срѣди. Освенъ това, срѣщатъ се много индустриални заведения, които, покрай наложенитѣ имъ отъ закона вноски, плащатъ и тия на работниците. Съ това тѣ увеличаватъ доброволно тежестъта си отъ общественитѣ осигуровки. Най-после, вноскитѣ за общественитѣ осигуровки не представля-